

Gemeente Renkum

Voorstel aan de raad

Verantwoordelijk team
Team Beleid Ruimtelijk Domein

Nummer

Kenmerk
168645

Raad d.d.
25-01-2023

Paragraaf begroting
INVULLEN

Portefeuillehouder
D. van Bentem

Steller
(Charifa) El Kaddouri

Datum
8 december 2022

Onderwerp
Verzelfstandiging week en warenmarkten

Geadviseerd besluit

1. Te besluiten om de week- en warenmarkten met ingang van 1 februari 2023 te verzelfstandigen;
2. De Marktverordening gemeente Renkum 2008 en de Verordening marktgelden 2021 met ingang 1 februari 2023 in te trekken conform bijgevoegd besluit.

Toelichting op beslispunten

Uw raad heeft op 29 september 2021 een voorstel behandeld tot verzelfstandiging van de markten. Uitgangspunt bij dat voorstel was dat de markten werden overgedragen aan een Stichting Arnhemse Markten. Destijds heeft u een ordevoorstel gedaan om het raadsvoorstel tot nader order van de agenda te halen. Dit omdat raadsbreed de wens werd geuit de markten over te dragen aan een Stichting met draagvlak onder de Renkumse marktkooplieden.

Na deze raadsvergadering hebben zich de volgende ontwikkelingen voorgedaan. Er is gezocht naar bestuurders voor een op te richten Renkumse Stichting, die binding hebben met de gemeente. Deze beoogd bestuurders zijn gevonden, waarover ook contact is geweest met enkele leden van uw raad. Het college is met hen in gesprek gegaan over de wijze waarop zij de organisatie en het beheer van de weekmarkten in de gemeente Renkum over kunnen nemen. Dit heeft geleid tot een bruikleenovereenkomst, waarover overstemming bestaat tussen het college en de beoogd bestuurders. Beoogd wordt de markten - na uw raadsbesluit - per 1 februari 2023 te verzelfstandigen. Overeengekomen is dat de markten op dezelfde plaatsen en tijden zullen plaatsvinden als dat voor de verzelfstandiging het geval was. Als u met dit voorstel instemt, dan zal de Stichting Warenmarkten Renkum (hierna te noemen: de Stichting) formeel worden opgericht. Hiervoor liggen de stukken al klaar en is een notaris ingeschakeld.

Uw raad heeft aangegeven de weekmarkten weer een impuls te willen geven en zodanig neer te zetten (qua concept) dat deze beter functioneert en meer bezoekers trekt. Ook in aansluiting met het winkel- en horeca-aanbod in de binnenstad. De Stichting is voornemens om gezamenlijk met de marktkooplieden een vernieuwingstraject in te gaan om de weekmarkten in gemeente Renkum toekomstbestendig en nog aantrekkelijker maken. Daarbij past een meer private aanpak. De

weekmarkten leveren een bijdrage aan de aantrekkelijkheid van de winkelgebieden. Daarnaast hebben de weekmarkten een sociale functie. Marktbezoek wordt vaak ervaren als een sociaal uitstapje waarbij naast het doen van boodschappen ook een praatje mogelijk is.

De keuze voor verzelfstandiging betekent dat meer verantwoordelijkheden en ook kansen worden neergelegd bij de Stichting. Deze ontwikkeling past in de visie van gemeente als regisseur die faciliteert en stimuleert. Een nieuwe marktverordening en -overeenkomst worden opgesteld en de exploitatie en organisatie van de weekmarkten blijven niet langer een taak van de gemeente maar worden bij de Stichting neergelegd. Zo ontstaat er ook meer ruimte voor ondernemerschap.

Bij dringende redenen van algemeen belang, bijvoorbeeld evenementen of groot onderhoud aan het Raadhuisplein, zullen de weekmarkten - net als nu - verplaatst worden naar een geschikte locatie.

Beoogd effect

Op 1 februari 2023 de weekmarkten in de Gemeente Renkum te verzelfstandigen en over te dragen aan de Stichting.

Argumenten

1.1 *Verzelfstandiging leidt tot impuls van de in de gemeente gehouden markten*

De weekmarkten zijn belangrijk voor de gemeente Renkum, niet alleen als economische trekker naar de centra, maar ook vanwege de sociale functie die weekmarkten hebben. U heeft aangegeven dat u daarom belang hecht aan vitale weekmarkten in de gemeente. Vitale weekmarkten beginnen bij een goed beheer.

De middelen die de gemeente afgelopen jaren beschikbaar heeft gesteld voor het beheer van de weekmarkten zijn afgelopen jaren tot een minimum teruggebracht en is er al geruime tijd geen marktmeester meer. Dit heeft ertoe geleid dat veel zaken rondom de weekmarkten niet goed zijn geregeld en er een duidelijke verbeterslag kan worden gemaakt.

Marktkoopliden in de gemeente merken al geruime tijd de effecten van het ontbreken van beheer van de weekmarkten. Ook zij hebben aangegeven dat een goed beheer van de weekmarkten wenselijk is, omdat dit voor een vitale markt zorgt en daarmee het voortbestaan van hun ondernemingen ondersteunt.

Omdat er afgelopen jaren duidelijke stappen in die richting door marktkoopliden zelf zijn gezet, is verzelfstandiging een logische keuze. De ervaring in andere gemeenten is dat verzelfstandiging leidt tot een duidelijke impuls van de markten. De Stichting is vrij om te kiezen welke type (branche) marktkoopliden het best bijdragen aan een vitale markt. Zij heeft ook de mogelijkheid om extra promotionele activiteiten te organiseren.

1.2 *College heeft overeenstemming met Stichting over bruikleen marktterreinen*

Uitvloeisel van de verzelfstandiging is dat de gemeente de marktterreinen in bruikleen geeft aan de Stichting. Daarvoor is het sluiten van een overeenkomst vereist, waarin duidelijk is aangegeven wat de rechten en plichten van zowel de Stichting als de gemeente zijn. Belangrijke onderdelen van de overeenkomst zijn de looptijd, de rechtszekerheid voor

Onderwerp

Verzelfstandiging week- en warenmarkten

Datum

9 november 2022

Kenmerk

168645

Pagina

2 van 6

de huidige marktondernemers die op de weekmarkten staan, het gebruik, onderhoud en lasten van het gebruik en wat de mogelijkheden zijn als de verplichtingen niet worden nagekomen. Nadat de nieuwe Stichting is opgericht zal de overeenkomst worden aangegaan.

2. *Raad is bevoegde orgaan tot het intrekken van gemeentelijke regels over de markt*
In de Marktverordening gemeente Renkum 2008 zijn regels opgenomen voor het innemen van een standplaats op een warenmarkt in de gemeente Renkum. In de Verordening marktgeld 2021 is bepaald welk marktgeld men aan de gemeente verschuldigd is bij het innemen van een standplaats op de markten.

Nu de markten verzelfstandigd worden en de marktterreinen in bruikleen worden gegeven aan de Stichting is er geen ruimte meer voor het door de gemeente stellen van regels over het innemen van een standplaats op de markten. Die bevoegdheid ligt bij de Stichting. Ook gaan de opbrengsten van een standplaats naar de Stichting. Daarom moeten beide verordeningen worden ingetrokken.

Het college heeft – onder voorbehoud van een positief raadsbesluit - een instellingsbesluit warenmarkten vastgesteld. In dit instellingsbesluit staat beschreven waar en wanneer de warenmarkten plaatsvinden en in welke gevallen hiervan afgeweken kan worden. Er kan onder andere worden afgeweken vanwege feestdagen of dringende redenen van algemeen belang, bijvoorbeeld festiviteiten of onderhoud aan de openbare ruimte.

Kanttekeningen

Risico

De landelijke tendens is dat weekmarkten minder populair worden. Maatschappelijke veranderingen en het aandeel internet-aankopen zorgen ervoor dat steeds minder mensen de markt bezoeken en dat het publiek vergrijsd. Als deze tendens zich ook in de gemeente verder doorzet, dan heeft dat invloed op de bezetting op de markt en daarmee op de inkomsten voor de Stichting. Dit is een risico wat de gemeente nu niet meer loopt. Wel heeft de gemeente na verzelfstandiging minder directe invloed op de weekmarkten.

Daartegenover hebben de marktkoopliden aangegeven dat ze het beheer van de markt graag in eigen handen willen hebben. Het uitgangspunt is dat zij zelf goed weten hoe een gezonde markt er uit ziet, en dat zij het belang inzien van een goed beheer van de markt. Het is aan de Stichting om zo goed mogelijk in te spelen op economische veranderingen om een vitale markt te garanderen. Onder andere door het organiseren van promotionele activiteiten en het actief aantrekken van marktkoopliden uit hun netwerk.

Duurzame samenwerking

De Stichting geeft aan er vertrouwen in te hebben vertrekkende marktkoopliden te kunnen vervangen door nieuwe, afkomstig uit het eigen netwerk binnen de wereld van marktkoopliden. Indien daar aanleiding toe is heeft de gemeente de mogelijkheid om inzicht te verwerven hoe de zaken er financieel binnen de Stichting voor staan. Daarnaast zal er het eerste jaar per kwartaal een evaluatiemoment plaatsvinden en de daaropvolgende jaren jaarlijks waarbij de financiën en praktijkervaring belangrijke onderdelen zullen zijn. De gemeente zal tevens meedenken bij het

Onderwerp

Verzelfstandiging week- en warenmarkten

Datum

9 november 2022

Kenmerk

168645

Pagina

3 van 6

wegnemen van eventuele belemmeringen die te maken hebben met de bezetting op de markt. Met deze beheersmaatregelen is dit risico zoveel mogelijk geminimaliseerd.

Weekmarkt in het dorp Renkum

De weekmarkt in het dorp Renkum loopt al een aantal jaren achteruit qua bezoekersaantallen en aantal kramen. Met de Stichting is afgesproken om hier weer een nieuwe impuls aan te geven. Niet alleen de markt heeft een impuls nodig, maar ook het centrum als geheel. Er is daarom contact gelegd tussen de Stichting en ondernemersvereniging Renkum centrum. Dit contact is erop gericht dit gezamenlijk verder op te pakken.

Identiteit

De Stichting heeft aangegeven zich in te gaan zetten voor vitale weekmarkten in de gemeente Renkum. Daarmee neemt de Stichting de gemeente veel werk uit handen. Er is afgesproken dat de weekmarkten hun eigen 'look & feel' zullen houden. Daardoor blijft de identiteit van de Renkumse Markten geborgd. Dit zal onder andere zichtbaar zijn bij promotionele activiteiten, waar er onder andere gebruik zal worden gemaakt van folders en vaandels.

Draagvlak

In de voorbereidingen voor de verzelfstandiging is er veel contact geweest met de Stichting. In deze contacten is duidelijk geworden dat de partijen graag met de verzelfstandiging door willen gaan. De Stichting heeft aangegeven dat zij daartoe draagvlak heeft onder de marktkeplieden.

Communicatie

Na de besluitvorming door de raad zullen de marktondernemers hierover worden geïnformeerd. Ook zullen zij door de Stichting worden bericht over de nieuwe situatie, en zal de persoonlijke overeenkomst (voorheen: de standplaatsvergunning) worden toegezonden.

De Stichting is van plan om in het nieuwe marktseizoen in 2023 aan de verzelfstandiging aandacht te geven aan de hand van promotionele activiteiten.

Financiële consequenties

De marktterreinen worden aan de Stichting in bruikleen gegeven. Dit houdt in dat de Stichting geen vergoeding hoeft te betalen voor het gebruik van de marktterreinen. Door het intrekken van de verordeningen kan de gemeente evenmin marktgelden meer innen. Wel is de Stichting een vergoeding verschuldigd voor het gebruik van elektriciteit.

De volgende effecten treden op bij de verzelfstandiging van de markten.

1. Vervallen van marktgeldenvergoeding
Dit betreft een bedrag van € 14.000 per jaar aan inkomsten voor marktgelden en € 2.800 voor doorberekende energieverbruik. De laatste jaren is door de sanering van de vacature voor marktmeester de inning van deze marktgeldvergoedingen sterk teruggelopen en de laatste 2 jaar zijn er geen marktgelden meer geïnd.
2. Afschrijvingskosten, beheer- en onderhoudskosten, elektrakosten en watertappunten in de openbare ruimte
In de openbare ruimte staan circa 9 elektrakosten en watertappunten voor gebruik van de weekmarkten, individuele standhouders, evenementen en de kermis. De totale afschrijvingskosten bedragen € 7.600 voor het jaar 2023 en loopt af naar € 5.100 in het jaar 2026 omdat de aanschaf verspreid is over meerdere jaren. In het jaar 2019 zijn er nog 3 kasten

Onderwerp

Verzelfstandiging week- en warenmarkten

Datum

9 november 2022

Kenmerk

168645

Pagina

4 van 6

vervangen waarbij is uitgegaan van een afschrijving over 15 jaar. Momenteel is in de begroting geen rekening gehouden met toekomstige vervanging. Daarnaast vragen de elektrakasten jaarlijks beheer en (herstel)onderhoud. Deze jaarlijkse kosten waren de afgelopen 3 jaar tussen de € 500 en € 1.000. Deze kosten zijn niet begroot.

3. Energie- en waterverbruik van de elektrakasten en waterpunten

Op basis van de afgelopen 3 kalenderjaren waren deze kosten tussen € 14.000 en €15.000 terwijl deze begroot waren op circa € 10.000. Zowel afschrijvingskosten als beheer en onderhoudskosten van deze punten zouden naast de afname van elektra in rekening gebracht moeten worden bij de gebruiker om volledig kostendekkend te zijn. Elke berekening zowel op basis van gebruik in tijdsduur als op basis van afname in de vorm van elektriciteit leidt tot een enorm hoog bedrag voor de gebruiker. Zodanig hoog dat daardoor de markt en de kermis financieel niet haalbaar meer is.

Reden daarvoor is het beperkte gebruik van de elektrakasten en watertappunten door het jaar heen. Voor de Markt speelt daarbij nog dat de weekmarkt van zowel Oosterbeek als Renkum zodanig gering van omvang is dat de kosten per standhouder vervolgens onevenredig hoog worden. Daarom is ervoor gekozen om deze kosten niet in rekening te brengen bij de gebruiker en enkel de elektrakosten bij de markten in rekening te brengen. Aangezien de markten maar een beperkt deel van het verbruik tot gevolg heeft, zullen niet de totale verbruikskosten in rekening worden gebracht.

Omdat in de begroting 2023 rekening is gehouden met inkomsten van zowel marktgeldten als afschrijvingskosten voor elektrapunten en watertappunten zal in de voorjaarsnota 2023 hiervoor een wijzigingsvoorstel worden opgenomen.

Tevens zal separaat bekeken worden welke van de negen elektrakasten en watertappunten frequent worden gebruikt. Indien uit inventarisatie blijkt dat sommige punten niet of nauwelijks worden gebruikt zal een sanering plaatsvinden. De overgebleven punten zullen op termijn worden vernieuwd zodat ook deze punten digitaal uitgelezen kunnen worden.

Vervolg

Het is de ervaring in andere gemeenten dat een verzelfstandiging tijd nodig heeft, dit betekent dat er na de officiële overdracht periodieke afstemming nodig is tussen gemeente en de Stichting. Het eerste jaar ten minste elk kwartaal de verzelfstandiging te evalueren.

Juridische consequenties

Als u beslist conform voorstel dan wordt de door uw raad vastgestelde publiekrechtelijke basis voor de warenmarkt ingetrokken. Zoals aangegeven zullen de warenmarkten geprivatiseerd worden en die krijgen dus een privaatrechtelijke basis. Dit is geregeld in de Bruikleenovereenkomst tussen de gemeente Renkum en de Stichting. Deze overeenkomst treedt in werking op 1 februari 2023, mits u besluit tot intrekking van de betreffende verordeningen over de markt.

De Stichting krijgt per saldo een concessie om markten te organiseren in de gemeente Renkum. Hiervan is ook een kennisgeving gedaan op de gemeentelijke website. Daarnaast krijgt de Stichting de marktterreinen in bruikleen (waar geen vergoeding voor verschuldigd is) en niet in gebruik (waar een marktconforme vergoeding voor verschuldigd is). Dit gelet op jurisprudentie over de regels die de gemeente in acht moet nemen bij privaatrechtelijke handelingen over haar vastgoed.

Onderwerp

Verzelfstandiging week- en warenmarkten

Datum

9 november 2022

Kenmerk

168645

Pagina

5 van 6

Alternatieven

Een alternatief in dit stadium zou niet wenselijk zijn omdat de verschillende partijen al vergaande stappen hebben gezet om de verzelfstandiging in gang te zetten. Voor de raad zijn gezonde weekmarkten in de gemeente belangrijk. Een gezonde weekmarkt begint bij het op orde hebben van de basis. Momenteel is het beheer van de weekmarkten onvoldoende door de afwezigheid van een marktmeester. Dit is geen duurzame situatie waardoor actie noodzakelijk is. Als alternatief voor het verzelfstandigen van de weekmarkten is het dringend advies om het beheer van de markt weer zelf en naar behoren uit te voeren. Dat betekent dat er een marktmeester moet worden aangesteld en dat een investering nodig is. Omdat er vanuit de gemeente geen zicht is op de weekmarkten is het onduidelijk wat het effect is van dit alternatief op de begroting. Wel is dit alternatief vermoedelijk vele malen duurder, en geeft dit waarschijnlijk niet de gewenste impuls voor de markt.

Bijlagen:

- Bruikleenovereenkomst
- Intrekkingsbesluit Marktverordeningen
- Intrekkingsbesluit Marktreglement
- Plattegrond Oosterbeek
- Plattegrond Renkum

Onderwerp

Verzelfstandiging week- en warenmarkten

Datum

9 november 2022

Kenmerk

168645

Pagina

6 van 6